

m. m. Da Billedmaterialet tidligere har været omtalt, er det forøvrigt tilstrækkelig her at udtale, at det baade fotografisk og reproduktionsmæssigt er om muligt af endnu højere Kvalitet end i de foregaaende Led i Serien. Arel Schou.

**Sven Hedin: Stora Hästens Flykt.** 16 cm × 24 cm. 335 S. 128  
Helsideill. 3 Bilag og 1 Kort. Bonnier, Stockholm.

Enhver, der mindes den statelige Række af Værker, Sven Hedin har skabt, fra den første Rejseberetning i 1886 og til den sidstudkomne, der her skal anmeldes, maa forbløffes over en saadan Produktivitet. Og da Hedin som Selskabets Gæst i sit Foredrag i Januar gav en Oversigt over Ekspeditionen, hvorefter nærværende Værk er den skriftlige Beretning, maatte man høje sig i Beundring for den Vitalitet og Viljeskraft, der faar den 70-aarige Opdagelsesrejsende til stadig at vandre ad Centralasiens Veje under Omstændigheder, der gav 1934-Færden samme livsfarlige Spænding og dramatiske Karakter som Takla-Makan- og Tibetekspeditionerne, de Rejser, der ved Aarhundredskiftet skabte hans Ry som uforfærdet geografisk Forsker.

I 1933 opfordrede Nanking-Regeringen Hedin til at lede en Studieekspedition til Sinkiang med det Formaal at udforske Mulighederne for gennem moderne Vejanlæg at forbedre Kommunikationsforholdene mellem de fjerne Provinser og det egentlige Kina. Den politiske Tanke, der som egentlig Drivfjeder gav disse store Planer Stødkraft, var den, at give Forbindelsen mellem Hjemlandet og disse Bilande en højst nødvendig Styrkelse og derved bryde Provinsregeringernes ofte meget uheldige Selvstændighed.

Deltagerne var dels svenske, dels kinesiske Fagfolk. To svenske Missionærsønner deltog som Chauffører og Mekanikere — det øvrige tekniske Personale var Kinesere og Mongoler.

I Overensstemmelse med Formaalet udrustedes Ekspeditionen som Automobilkaravane; Vognparken bestod af en Ford-Sedan og 4 Ford-Lastvogne.

Ruten gik forbi Gobi Ørkenen til Hami, ned gennem Turfan-Depressionen, over Tien-shan til Karaschahr, Korla og andre Oasebyer ved Bjergkædens Sydfod. Et hastigt Blik paa Kortet giver Indtryk af de Terrainvanskeligheder, der her blev overvundet, og af de Krav, der stilledes til Mandskab og Materiel. Hertil kom de Besværigheder, der foraarsagedes af Tyrkefolkernes aabne Oprør mod den kinesiske Statholder Chin-shu-jen, hvis Misregimente 1928—33 fik Borgerkrigen til at slaa ud i lys Lue.

Det er under Oprørshærens tumultagtige Tilbagetog, at Ekspe-

ditionen rykker gennem de krigshærgede Egne og indvikles i de afsluttende Krigsoperationer, og man forstaar, at det har krævet al en Hedins Kendskab til asiatisk Psyke at redde Karavanen fra Undergang, ved en vekslende Blanding af Fasthed og diplomatisk Eftergivenhed.

Skildringen af de udisciplinerede Horder og de ødelagte Oasebyer, hvor selv Frugttræerne er sløjfet, leder Tanken hen paa Grimmehausens Beretninger om Trediveaarskrigens Rædsler, skønt det er nøgtern Reportage af aktuelle Begivenheder!

Omstændighederne bragte Ekspeditionen i Tilknytning til den slagne Oprørsgeneral, den unge Dunganer, Ma Chung-yin, „den store Hest“, der med kynisk Brutalitet og diplomatisk Elegance ledede sine Lejetropper, som kun ved Sprogbetegnelsen adskilte sig fra Røverbander. Det er Condottiere-Typen, der her træffes lyslevende i asiatisk Udformning.

Det er selve Ekspeditionens Forløb, der er Emnet i denne Bog; men den giver tillige gennem sin Afspejling af de politiske Begivenheder og gennem en orienterende historisk Indledning en Oversigt over de store Retningslinier i centralasiatisk Politik og over dennes ofte katastrofale Indflydelse paa disse Egenes Erhvervsliv.

Den Rute, Ekspeditionen fulgte, er paa lange Strækninger den gamle Silkevej, ad hvilken Silken allerede for 2000 Aar siden fandt frem fra Produktionslandet, Kina, til Forbrugerne i Middelhavslandenes Kulturstater. At netop denne Trafikaare maaske bliver Fremtidens Autostrada gennem Asien, viser, i hvor høj Grad mange Kommunikationsliniers Forløb er engyldig bestemt af Naturforholdene. Alle Forhold, der knytter sig til dette Trafikproblem, behøver Forf. at ville behandle i et kommende Værk under Titlen: „Silkevejen“.

Ligeledes varsles Fremkomsten af endnu en Publikation som Følge af denne Rejse: „Den vandrende Sø“.

Hedin foretog nemlig efter Billærden endnu en Udforskning af Lop-nor-Området — det stadig tilbagevendende Maal for hans Rejser. Det er de sidste Resultater, der samarbejdet med alle tidligere i afrundet Form skal udgøre dette Værks Emne.

Illustrationerne er for Størstedelens Vedkommende fortræffeligt optagne og smukt reproducerede Fotografier. De støtter paa bedste Maade Skildringen og muliggør for Læseren en intens Medleven, idet det rige Billedstof giver de mange Detailler til vore visuelle Forestillinger, som selv den bedste Skildring ifølge sin subjektive Natur ikke kan tage med.

Om Trafikvanskelighederne i Centralasien og om den Bedrift, der

alene ligger i deres Overvindelse, er Fotografierne talende Dokumenter. Vi følger Vognenes Arbejde gennem Ørkensandet, over Tienshans tilsneede Bjergpas, gennem Oasebyernes Vejælte, paa primitive Færgepramme over Østturkestans Floder — og vi ser Ekspeditionens Vognpark paa tillukkede Gaardspladser under Flyverangrebene!

Sinkiangs Landskaber og Byer, der ikke har skiftet Præg i Aarhundreder, har man her en sjælden Lejlighed til at se gennemfotograferet, og en Række gode Portrætbilleder giver Befolkningens Racetræk. Ved Skildringen af disse har man atter i dette Værk Lejlighed til at glædes over Forfatterens elegante Blyantstreg i en Række Portrætskitser — synlige Resultater af den langvarige Indespærring i Korla.

Bilagene er Facsimilegengivelser af Ekspeditionens kinesiske Pas og af de Pengesedler, der var gængse Betalingsmidler i Sinkiang under Borgerkrigen; disse teknisk vellykkede Reproduktioner støtter ved deres Virkelighedspræg yderligere Livfuldheden i denne Rejse-skildring. Et udfoldeligt Kort over Centralasien er en fortræffelig Hjælp for den, der i Enkeltheder vil følge kartografisk med paa denne Odyssee.

Det er med Længsel efter kommende Beretninger fra Hedins Haand, at man lukker denne Bog, i hvilken nøgtern Rejsereportage, saglig Forskningsberetning og en iagttagende Menneskekenders æventyrlige Oplevelser knyttes sammen ved den fødte Fortællers fascinerende Stil.

*Axel Schou.*

J. Früh: *Geographie der Schweiz*. Lieferung X—XI. 18×27 cm, talrige Ill. og Kort. St. Gallen 1933. Fehr'ske Buchhandlung

Med niende Hefte afsluttes den første, almindelige Del af denne store Schweiz's Geografi. Den behandlede Landets Natur, Bebyggelse, Erhverv og statslige Forhold og er blevet anmeldt i *Geografisk Tidsskrift* Bd. 33, p. 219, 34 p. 49 og 36 p. 127. Med Hefte X begynder en ny Del, som giver en Beskrivelse af de enkelte Landsdeles Naturforhold, Befolkning og Erhverv. Inddelingen er foretaget efter saa vidt muligt naturlige Landskaber. Første Kapitel omfatter Juralandet og er inddelt i Basel med Omgivelser, Basler og Aargauer Jura, Berner og Solothurner Jura, Neuenberger Jura, Waadtländer Jura og Schaffhauserland. Derpaa følger som andet Kapitel: Det schweiziske Bakkeland (Mittelland), ligeledes inddelt i flere Afsnit. I Slutningen af Hefte XI begynder det tredje Kapitel om Alpelandet. Behandlingen er ligesom i den almindelige Del grundig